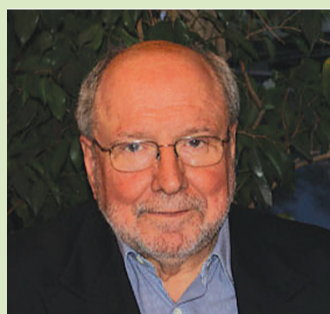


REVISTA DE PREMSA

Merkel, tocada

Editorial ('El País', 11-05)

▶ Les eleccions de diumenge a Renània del Nord - Westfàlia són un greu contratemps per a Angela Merkel. La cancellera no solament ha perdut el control de la Cambra Alta del Parlament federal, que ratifica la majoria de les lleis, després que el seu partit cristianodemòcrata –que igual que a Berlín governa amb els liberals de l'FDP– hagi caigut deu punts respecte del 2005. Si en el Bundesrat la cap del Govern haurà de demanar àrnica a l'oposició per aprovar la legislació, en el *land* més poblat haurà de canviar les seves aliances o veure com l'SPD reprèn en un feu en el qual havia governat 40 anys.



El mal grec

Francesc Sanuy ('El Punt', 11-05)

▶ Diu que el CNI està actuant últimament com l'*Anacleto, agente secreto* i que ha rebut de Moncloa l'encàrrec de descobrir els perversos manipuladors que volen ensorrar l'economia espanyola. [...] els qui havien pensat que la presidència semestral de ZP seria un passeig triomfal no se'n saben avenir que sigui un viacrucis i una cura d'humilitat. [...] No té sentit condemnar a les penes eternes de l'infern els qui propaguen rumors que perjudiquen la qualificació de solvència del Regne d'Espanya. Perquè, de fet, un mercat no és més que això, un escenari en el qual, en virtut dels rumors i les expectatives, els agents econòmics prenen les decisions que jutgen més convenients. [...] Ara el que cal veure és si l'euro serà un tallafocs o bé la màquina de tirar més gasolina al foc.

de l'establiment, coneixedor de la seva habilitat per córrer, el fa participar en una cursa de fons. El noi decideix perdre la carrera, com a mitjà de protesta contra les persones que es troben a l'altre costat de la barrera. Rellegint aquesta novel·la, ara a la primavera, he pensat què passaria si els nostres estudiants, tots els nostres estudiants, decidissin, com a senyal de protesta, suspendre els seus exàmens, tots els seus exàmens parcials i finals. Potser ens obligarien a fer un examen de consciència. ©

una tecla era premuda, el seu cos en rebia les conseqüències en forma de pessic, carícia, cop o punxada. Alguns van dir que allò no tenia ni solta ni volta. La solta hi era i la volta ara és aquí. En el món del feixisme econòmic, un grup reduït d'humans s'atribueix la potestat de prémer les tecles. Els qui anomenem polítics i hi ha qui diu que ens representen, els obeeixen. D'ells no podem esperar més que llepades cap a dalt i garrot cap a baix. Grècia té la paraula, pot escriure una nova gramàtica en la resposta i que aquesta faci llum. Perquè és l'hora de les llums, dels *Angiolillos* i dels *Morrals*... que parlin clar als taurons. Tan clar com els d'abans parlaven clar als qui ara només són encarregats. I sempre, tal com crec que cal que sigui, sense violència contra les persones si no ens ataquen... i ens estan atacant. ©

Cal entendre la idea d'identitat assumida com a punt d'arribada i com la voluntat de pertinença al grup al marge de l'origen de cadascú. La pretensió d'una autoidentitat racional és pura il·lusió. Ningú no és només allò que vol

TONI MOLLÀ

ESCRIPTOR



Les mirades dels altres i el debat entorn de la identitat

Una cultura –perdoneu-me la llicència– és un fet social multicultural: un aigua-barreig de substrats i de fluxos –incloent-hi els sexuals–, d'elements de vertebració interior i de factors de distinció exterior. Les ideologies i les mentalitats de cada lloc i moment són l'element definidor d'aquesta construcció que anomenen nació. Al cap i a la fi, una pura invenció històrica si ens atenem al magnífic llibre de títol aparentment contradictori dels historiadors Eric J. Hobsbawm i Terence Ranger: *L'invent de la tradició*. En efecte, tots els costums, normes i celebracions socials són institucions inventades. Les unes, d'una forma diguem-ne inconscient; les altres, amb intenció deliberada. Els professors britànics hi exposen el paper d'aquests invents com a factors d'estabilitat social i, per tant, de resistència davant la transformació social. L'estratègia és sempre la mateixa: «Innovació disfressada de continuïtat, novetat disfressada d'antiguitat». A l'Índia, a Califòrnia o a l'Eix Mediterrani –abans, Països Catalans– tothom inventa tradicions amb una voracitat insaciable. Ho pense, tot això, a compte de l'onada antiimmigrant que recorre Europa i també els Estats Units. Ací, són els romanesos, els magribins i els subsaharians els qui carreguen les culpes. Allà, els negres i els hispans. La conseqüència és que, ací i allà, s'organitzen carceres de bruixes i es busquen culpables imaginaris de situacions de les quals, en la majoria dels casos, en són també víctimes. A la societat del risc en què vivim, segons l'expressió d'Ulrich Beck, tothom busca bocs emissaris de les pròpies frustracions, ningú no assumeix que ell mateix, als ulls d'un diferent, és «un altre».

Si aquesta evidència fóra percebuda i acceptada, el tema de les diferències introduïdes per les noves migracions i el rebrot dels fonamentalismes es plantejaria en termes diferents. Si sota el vel de Fátima fórem capaços de veure la nostra veïna endiumenjada per anar a missa major, no diríem les barbaritats que perboquem sobre la xiqueta i son pare. Si darrere la sotana del rector del nostre poble entreveïrem un aiatol·là integrista, ampliaríem la nostra consciència laica. El vel, com la sotana, no són el problema, sinó només un símbol que el delata. El trencaclosques que s'hi entreamaga és l'articulació de la convivència des de la diversitat. I això, al meu entendre, només és possible amb la defensa d'un espai públic aconfessional, del qual l'ordenament jurídic ha de ser la garantia darrera. O dit d'una altra manera: l'espai públic i la llei són el cor i el cervell de la nació: el *melting point* (el punt de fusió) que crea un nosaltres compartit entre els d'ací i els d'allà.

Malgrat les pretensions dels essencialistes i les

seues vestals, les identitats –individuals o col·lectives– no són monolítiques. Som això i allò altre al mateix temps, a voltes com els dos talls d'un mateix ganivet. «En última instància –solia insistir Joan Fuster–, som allò que els altres ens deixen ser i, sovint, allò que els altres volen que siguem».

La pretensió de l'autoidentitat racional és una pura il·lusió angèlica. Ningú no és allò que desitja ni tan sols allò que creu. El perseguit, per exemple, sol definir-lo el perseguidor. «Tots som jueus respecte d'algué altre», va deixar-nos

«Una identitat col·lectiva s'ha d'assentar sobre la laïcitat més radical: la característica transversal a tothom per damunt de les diferències heretades»

dit Jean-Paul Sartre. La defensa és un impossible perquè les conviccions de l'altre solen ser definitives: estereotips i llocs comuns. La categoria d'aquest raonament és vàlida també per a les identitats col·lectives. D'ací ve la importància de la definició d'una identitat assumida com a punt d'arribada i de la voluntat de pertinença al grup al marge de l'origen de cadascú. Una identitat col·lectiva que, finalment, ha d'assentar-se sobre la laïcitat més radical: la característica transversal a tothom per damunt de les diferències heretades i/o inventades. De vegades contra la mateixa cultura i tradició.

Fariem bé de preocupar-nos, per exemple, de la imatge que destil·len les actuacions de certs ajuntaments davant dels empadronaments. El màrqueting pedagògic és una arma de defen-

«Cal exigir l'enfortiment dels trets d'una identitat positiva, basada en el concepte de ciutadania molt per damunt de qualsevol vel·leïtat etnicista»

sa contra el vòmit dels propis prejudicis. La resposta, com deia, exigeix l'enfortiment dels trets d'una identitat positiva, basada en el concepte de ciutadania per damunt de qualsevol vel·leïtat etnicista. Només així combatrem els prejudicis alimentats pels interessats a traure profit dels embolics. Demà el diari *The New York Times* potser tornarà a destacar Ferran Adrià com un cuiner de tanta fantasia a la cuina com Messi a l'àrea de penal. Despús-demà Woody Allen declararà el seu amor etern a Barcelona si li paguen una altra pel·lícula. Però l'Espanya inquisitorial encara marca la nostra identitat, encara que ens diguem independentistes. I ens tacarà del tot si no som capaços de veure'ns en la mirada dels altres i de veure'ls, a ells, en el nostre propi mirall. ©